

Fuglfirðingar halda at tíðin er búgvín at leggja til brots aftur við svartkjaftinum:

Keypa svartkjaftabát fyri yvir 100 milliónir

Fuglfirðingar halda, at tíðin nú er búgvín til aftur at fara undir at virka svartkjaft til matna í Føroyum. Til endamálið ætla teir at keypa ein stórt svartkjaftaskip. Næstan 100 fólk vera við skipinum

ÁKI BERTHOLDSSEN

– Eg havi trúð uppá svartkjaftin í 25 ár. Og nú haldi eg, at tíðin búgvín at gera nakað við tað.

Sigurð Simonsen í Fuglafirði hevur ætlanir, sum eru líka spennandi, sum tær eru stórar.

Hann ætla sær undir at virka svartkjaft til matna umborð á skipi.

Tað er eitt ár síðani, at hann fekk innflutningsloyvi og fiskiloyvi til ein stóran svartkjaftabát, umframt loyvi til at virka svartkjaft til matna umborð.

Sostatt ætla hann at taka tátin uppáftur frá sjeiti og áttatíðrum, tá ið fleiri froyingar gjóru stórar og kostnaðarmiklar royndir við at virka svartkjaft til matna.

Hesar royndir vóru gjørdar bæði á virkjum á landi og umborð á svartkjaftaskipum.

Men hóast endaliga úrslitið av hesum royndum var ein fleiri hundrað milliónir eftir hæli, heldur Sigurð Simonsen ikki, at vit eiga at missa mótið.

– Niðurstøðan eftir tað miseydnada svartkjaftaævintýrið kundi lættliga verið, at „hatta var so tað og so hugsa vit ikki meiri um hatta, sigur Sigurð Simonsen.

Men tað heldur hann ikki. – Hóast tað sonevnda svartkjaftaævintýrið seinast í sjeiti og í áttatíðrum endaði við at kosta okkum nakrar hundrað milliónir, vóru tær royndirnar als ikki til fánýtis, sigur hann.

– Tvørturímóti hava tær royndirnar, og royndir, sum eru gjørdar seinni, givið okkum eitt gott støði at byggja víðari á, og vit eru nú væl betur brynjaðir til at byrja aftur.

– Vit hava til dømis fingið staðfest við teimum royndum, sum japanska skipið „Shinkai Maru“

– Hann er 94 metrar langur. Næstan 100 mans sigla við honum. Og nú verður roynt at keypa hann til Føroyar. Sigurð Simonsen í Fuglafirði ætla sær undir veruliga svartkjaftavinnu í Føroyum. Men til tað krevst stórt skip og roynt verður nú at keypa trolaran á myndini. Hann fæst fyri góðar 100 milliónir. Nýggjur kostar hann 300 milliónir at byggja

gjørði, at svartkjaftur er ein av bestu rávorunum til surimi framleiðslu.

– Vit hava eisini fingið staðfest, at við nóg stórar togorku er gjørligt at fiska nóg stórar nøgdir um veturin til at eitt verksmiðjuskip kann klára seg væl.

Marknaðurin fyri surimi er eisini stórur.

– Eftirspurningurin er umleið 550.000 tons um árið.

– Somuleiðis er prísurin á surimi góður og útlitini venda rætta vegin, tí prísurin er alsamt hækkaður í seinastuni.

– Prísurin hevur ligið um 17 krónur fyri kílo, men hendan seinasta mánaðin er hann hækkaður upp í yvir 22 krónur fyri kílo.

– Støðan er tann, at útboðið minkar, men eftirspurningurin veksur.

– Orsøkin til, at útboðið minkar, er, at kvoturnar av pollack í Alaska, eru skerdar og tað loysir seg betur at skera hann til flak, heldur enn at mala hann til surimi.

Annars er tað ongín annar í Evropa, sum gera surimi, uttan ein franskur trolari, men hann hevur tað bara til partiðarfiskiskap.

– Og hann avreiðir bara til felagið, sum eigur hann, sum brúkar surimi í serligum framleiðslum.

Annars verður meiri enn helvtin av øllum surimi, sum verður gjørt í heiminum, gjørt burturur pollack, sum verður fiskað við Alaska.

Ongin ger surimi burturúr

svartkjafti í Norðuratlantshavi.

Talan er tiskil ikki sørt um undangonguarbeiði, sum fuglfirðingar nú ætla sær undir.

Sigurð Simonsen sigur, at niðurstøðan má vera tann, at tað eru so mikið stór framstig hend á fiskitøkniliga og framleiðslutøkniliga økinum og marknaðinum, at tað er nóg sum bendir á, at tíðin er búgvín til íttkilig tiltøk til tess at skapa okkum froyingum eitt bein afturat at standa á.

Grundin til, at tað gekk so illa í áttatíðrum, var fyrst og fremst, at marknaðurin var ikki til staðar og at prísurin tí var vánaligur.

– Tað er hann nú. Og prísurin er góður.

Ein annar trupulleiki er, at motororkan var ov litil til at hava nakran serligan fiskiskap um veturin.

Seta skjótið á

Sigurð Simonsen sigur, at í Fuglafirði hava teir so sett skjótið á.

Hóast teir hava fingið loyvi til eitt skip, er onki skip keypt enn.

Men tað gongur tann vegin.

– Vit hava gott eyga á einum av surimiverksmiðjutorlarnum hjá norðmanninum Røkke, sigur Sigurð Simonsen.

– Talan er um ein trolara, sum hevur hevur fiskað yviri í Alaska, men sum er settur á sølulista, tí kvoturnar eru minkaðar.

Hann er heilar 94 metrar

langur.

Ein so stórus bátur krevur eisini stóra manning.

Tað eru 94 koyggjur umborð, so tað verður helst manningin, sigur Sigurð Simonsen.

Hann hevur 8.000 hestakreftir.

Hann sigur, at nú verður arbeitt við at útvega figging.

Hann vónar at fáa bæði partapeningin og lánifigging í Føroyum.

Skipið kostar góðar 100 milliónir krónur.

Nýggjur kostar ein trolari sum hesin um 300 milliónir at byggja.

– Hann er bygdur í USA í 1974, men í 1988 var hann gjørdur av nýggjum, líka úr skorsteininum, niður í kjólin, so tað er bara sjálvur skrokkurin eftir frá 1974.

– Talan er um eitt serbygt skip til at virka svartkjaft umborð.

Sigurð Simonsen sigur, at verksmiðjudekkið er 800 fermetrar.

– Hann kann frysta 140 tons um døgnið og gera 100 tons av slóvi til mjóli um døgnið, tað gevur um 20 tons av mjóli.

Um samgjørið kunnu teir gera 300 tons av slóvi til fæst vatn at brúka í surimiframleiðsluni.

25.000 tons um árið

Sigurð Simonsen sigur, at við dagsprísinum á surimi skal báturin fiska 25.000 tons av svartkjafti um árið, sum geva uml. 3.500 tons av surimi.

Prísurin á Surimi er

alsamt hækka.

Men ætlanin er ikki, at nakað skal fara burtur.

Tí er eisini ætlanin at gera mjól og lýsi burturur burturkastinum í surimiframleiðsluni.

Men báturin hevur nógvar møguleikar.

– Surimi er endaframleiðslan. Surimi er útvaskað fars, sum ikki smakkar av nøkrum. Tað verður brúkt til grundevni í øllum møguligum vörum, eitt nú krabbasneisar, pylsur, eftirgjörda sukurlátu o.s.fr.

– Aðrenn tað kemur so langt, skal svartkjafturin skerað til flak, hann skal skræddast, malast til fars og tastaðni verður hann gjørdur til Surimi.

– Men loysir tað seg betri í ávisum førum, ber eisini til at skera flak, ella at skráskera svartkjaftin at selja.

Altíð trúð uppá svartkjaftin

Sjálvur hevur Sigurð Simonsen drúgvur royndir í svartkjaftinum.

Hann var ein av undangongumonnunum í hesi vinnuni í sjeiti og áttatíðrum. Hann hevur fiskað svartkjaft frá 1974-84, m.a. við Giljanesi, aðrenn hann fór aðrar leiðir.

Hann sigur, at hann hevur alla tíðina trúð uppá møguleikarnar í svartkjaftinum.

Og longu í 1979 søkti hann um loyvi til ein svartkjaftabát at gera surimi.

Tað datt tí niðurfyri. Men dreymurin hevur alla tíðina

livað. Og nú eru so útlit fyri, at dreymurin gongur út...

Men hann dyli heldur ikki fyri, at hetta er ein stór avbjóðing.

– Avbjóðingin liggur ikki í at fiska svartkjaftin, tí tað hava okkara sera dugnaligu fiskimenn langt síðani prógvað, at teir megna.

– Avbjóðingin liggur heldur ikki í at virka svartkjaftin til Surimi.

– Tað skuldi heldur ikki volt søluliðnum stórvegis trupulleikar at sloppið av við surimi, tí hetta er ein kend vora, sum stórus eftirspurningur er eftir.

– Avbjóðingin hjá søluliðnum liggur heldur í at finna marknað fyri allar tær vörurnar, sum liggja ímillum ráfiskin og surimi, sum er endaframleiðslan, tvs at finna marknað fyri heilfrystum svartkjafti, skráskornum, fløkum av ymsum sløgum og fars.

– Men tann allarstørsta avbjóðingin liggur í at fáa eina flakaverksmiðju, sum virkar nóg væl.

– Fyrr var ongín trupulleiki at skera svartkjaftin til flak.

– Men tá hevði verið lítið fiskað av svartkjafti og tí var væl av gomlum fiski uppi. Av tí sama var svartkjafturin við størri í miðal tá, enn hann er nú.

– Fyrr í áttatíðrum var svartkjafturin einar 29 cm til støddar í miðal. Men síðani er nóg fiskað av honum, og tí er meiri av smáum fiski uppi í, samstundis sum tilgongdin av nýggjum árgangum hevur verið stór.

– Úrslitið er, at nú er miðalstøddin á svartkjaftinum 24 cm, ella fimm sentimetrar minni, enn fyri 15-20 árum síðani.

– Og tann stóri trupulleikin er, at maskinurnar, sum eru, klára illa at skera tann smáa fiskin, sum nú er.

– Men teir, sum gera flakamaskinurnar arbeida av kraft við at loysa trupulleikan, so er sloppið, sigur Sigurð Simonsen.

Sjálvur ivast hann ikki í, at svartkjafturin er ein av okkara heilt fáu møguleik- um, sum eftir eru at menna okkara fiskivinnu.

– Møguleikarnir í botnfiskinum undir Føroyum eru troystir.

– Men eydnast hetta við svartkjaftinum, er møguleikar fyri eini víðisóking uppá hundraðtals milliónir, sigur Sigurð Simonsen.